Zakkaart Hart & medicatie

1. Waarom opletten?

- **Honderden medicijnen** kunnen het hart schaden
- Ook **zelfzorg** en **drugs** tellen mee
- Meer risico: **hartziekte**, diabetes, ouderen
- Na kanker sterft **± 1 op 3** overlevers aan een hartziekte
- **Stoppen** kan klachten soms **omkeren**

2. Wat kan er misgaan?

- **Hartfalen**: pompt minder goed
- **Ritmestoornis**, o.a. **QT-verlenging**
- **Pijn op de borst** of hartinfarct
- **Bloeddruk ↑**, **vocht** vasthouden
- **Ontsteking** van hartspier of hartzakje
- **Trombose**

3. Herkennen: FACES

- **F**: erg **moe**
- **A**: dagelijkse **activiteiten** lukken minder
- **C**: hoesten, **vol op de borst**
- **E**: **dikke enkels**, gewicht stijgt
- **S**: **kortademig**, vooral bij **plat liggen**
- Ook: **hartkloppingen**, duizelig, **flauwvallen**

4. Bij verdenking

- Check **alle medicijnen**
- Na **start of hogere dosis**?
- **ECG** (QT) en **NT-proBNP**
- **Huisarts** beslist over stoppen
- Kanker? Overleg **specialist**
- Patiënt stopt **niet zelf**

5. Kanker en het hart (cardiotoxiciteit)

- **Chemotherapie** (vooral **anthracyclines**, bijv. doxorubicine): schade aan de hartspier, vaak **blijvend**
- **Doelgerichte therapie** (bijv. trastuzumab): vaak **herstelbaar** na stoppen
- **Bestraling** bij borst of hart: schade aan hart en vaten, ook **jaren later**
- **5-FU / capecitabine**: **pijn op de borst**, vooral in de **eerste 3 dagen** van de kuur
- Schade kan **maanden tot jaren** na de behandeling ontstaan, vaak eerst **zonder klachten**
- Extra risico: **hoge dosis**, bestraling, al **hartziekte**, roken, diabetes

6. Alarm: direct handelen

- **Pijn op de borst**: triage, zo nodig **112**
- **Flauwvallen** of hartkloppingen + duizelig
- **Ernstig kortademig**, plat liggen lukt niet
- **≥ 2 kg aangekomen in 3 dagen** bij hartfalen
- **Clozapine** + koorts, kortademig of hartkloppingen
- **Cocaïne of speed** + pijn op de borst

7. Veelgebruikte middelen met risico voor het hart

Middel	Wat kan het geven?	Advies
NSAID's (o.a. ibuprofen)	Vocht vasthouden, hartfalen erger	Hartfalen: **vermijden**; kies paracetamol
Verapamil, diltiazem	Hart pompt minder krachtig	Niet bij hartfalen; amlodipine kan wel
Pioglitazon	Vocht vasthouden, hartfalen erger	Niet bij hartfalen
Antiaritmica (flecaïnide)	Nieuwe ritmestoornis, hartfalen erger	Alleen in overleg met de cardioloog
QT-verlengers	Ritmestoornis. O.a. haloperidol, citalopram, claritromycine, domperidon, methadon	Let op **combinaties** en laag kalium; ECG bij twijfel
Clozapine	Hartspierontsteking (eerste weken)	Langzaam ophogen; klachten = **direct overleg**
Oogdruppels: timolol	Trage hartslag, duizelig	Trage pols? **Vraag naar oogdruppels**
Neusspray, (pseudo)efedrine	Vaatvernauwing, bloeddruk ↑	Kort gebruiken; voorzichtig bij hartziekte
Drugs en alcohol	Infarct, ritmestoornis, hartfalen	Vraag er altijd naar, **zonder oordeel**

Niet volledig. Ook o.a. itraconazol, ketamine, sommige antidepressiva en hiv-middelen. Check Farmacotherapeutisch Kompas, het HIS-signaal en lareb.nl.

8. Wat doet de assistent?

- Moe, kortademig, dikke enkels? Vraag: **nieuw medicijn?**
- Vraag naar **zelfzorg** (ibuprofen, neusspray) en **drugs**
- Hartfalen + vraag om **ibuprofen**: eerst overleg
- Hartfalen: **dagelijks wegen**; ≥ 2 kg in 3 dagen = bellen
- Pijn op de borst: **NHG-Triagewijzer**, niet afwachten

9. Kanker gehad? Nazorg

- Leg **chemo en bestraling** vast in het HIS
- Nieuwe hartklachten: **denk aan het hart**
- Pak **bloeddruk, roken, cholesterol** aan
- Kanker als kind: **levenslang** extra risico
- Reactie op 5-FU: **niet opnieuw** zonder specialist

10. Valkuilen & onthoud

- **Geen klachten** sluit schade niet uit
- 'Gewoon een ibuprofen' kan hartfalen laten **ontsporen**
- Twee **QT-middelen** samen: extra risico
- Moe na kanker is niet altijd 'gewoon moe'
- **Onthoud:** nieuw medicijn + nieuwe hartklacht = **denk aan bijwerking**

Disclaimer: Dit zakkaartje is een hulpmiddel, geen officiële richtlijn of medisch advies. Raadpleeg bij twijfel altijd de actuele bronnen, een arts of een apotheker.